

Gelegitimeerd overnemen

Moet iemand die een computerspel of vergelijkbaar product vervaardigt altijd ieder element zelf verzinnen, ontwerpen en tekenen om inbreuk op intellectuele eigendomsrechten van derden te voorkomen? Die vraag kwam aan de orde in een geschil tussen een kunstenaar en een producent van videogames. Het antwoord is voor sommigen wellicht verrassend.

Mr. M.C.H.I. van der Dussen

De kunstenaar Tellegen ontwierp in 1997 op verzoek van voetbalclub Ajax een wandschildering en bracht die aan op de betonnen onderzijde van de vaste voetbaltribune van de Ajax-supporters aan de korte zijde van de Arena. De Arena stemde hiermee in. De wandschildering bevat de woorden 'AFC AJAX Amsterdam' en drie Ajax-logo's in graffiti-stijl. Tellegen maakte de wandschildering met behulp van derden die allen hun auteursrecht schriftelijk (zoals de wet vereist) aan hem hebben overgedragen. Ajax betaalde hem goed voor het kunstwerk. De auteursrechten op het gehele werk bleven bij Tellegen berusten en werden dus niet aan Ajax overgedragen. In 2003 ontwikkelt het bedrijf Codemasters – met medeweten en instemming van de

Arena – een videospel onder de naam 'Club Football 2005 Ajax'. In dit spel wordt de Arena waarheidsgetrouw afgebeeld. De gamer kan een virtuele voetbalwedstrijd spelen met een elftal, scheidsrechters en publiek. De wandschildering van Tellegen is in het spel ook zichtbaar als de virtuele voetballers bij de betreffende tribune komen. Tellegen maakt bij Codemasters bezwaar tegen de overname van zijn wandschildering in het spel. Codemasters probeert eerst een regeling met Tellegen te treffen. Hoewel Codemasters vindt dat zij niets verkeerd heeft gedaan biedt zij Tellegen, als tegenprestatie voor toestemming, een prominente verwijzing en credits aan in de spelhandleiding, het spel zelf, de aftiteling en op de productwebsite. Geen gek aanbod, maar Tellegen gaat er niet op in en stapt naar de rechter.

De procedure

Tellegen beticht Codemasters uiteraard van inbreuk op zijn auteursrechten. Codemasters komt met een reeks van verweren. Codemasters is onder meer van mening dat de wandschildering niet voor auteursrechtelijke bescherming in aanmerking komt omdat deze niet meer zou inhouden dan het verwerken van de woorden AFC AJAX Amsterdam en de drie Ajax-logo's in een bepaalde stijl. De Rechtbank deelt dat standpunt niet. Zij meent dat er sprake is van 'zodanig gebruik van afbeeldingen, ornamenten, positionering, kleurstelling, vormgeving, proportionalisering, compositie en de combinatie daarvan' dat de wandschildering een auteursrechtelijk beschermd werk is. Codemasters doet evenwel ook een beroep op het huidige artikel 18a van de Auteurswet, te weten het zogenaamde 'de minimis' beginsel. Artikel 18a van de Auteurswet bepaalt: 'Als inbreuk op een werk (...) wordt niet beschouwd de incidentele verwerking ervan als onderdeel van ondergeschikte betekenis in een ander werk'. Codemasters stelt dat de wandschildering in het videospel een te onbelangrijk onderdeel van het videospel is om de overname van de wandschildering als inbreukmakend te kwalificeren. De wandschildering draagt volgens Codemasters niet, althans niet substantieel, bij tot (de

exploitatie van) het product. Het gebruiksdoel en de aantrekkingskracht van het videospel liggen in het virtuele voetbalspel dat in de Arena kan worden gespeeld. De Rechtbank is het met Codemasters eens. Zij acht de overname van de wandschildering in het videospel zonder toestemming/licentie van Tellegen toelaatbaar. De Rechtbank voegt aan haar beslissing nog toe dat de ontwikkeling van het maatschappelijk verkeer, innovatie en kunst niet afgeremd mogen worden op basis van auteursrechtelijke aanspraken in verband met werken die geen wezenlijke bijdrage leveren aan het gebruiksdoel van het product en waarvoor de auteur reeds met een redelijke tegenprestatie is beloond.

Conclusie

Het eigenlijk vrij onbekende 'de minimis' beginsel bood Codemasters dus uitkomst en kan veel vaker uitkomst bieden. Hoofddregel is en blijft dat auteursrechtelijk beschermd werk van anderen niet mag worden overgenomen zonder toestemming van de auteursrechthebber. Maar op die hoofddregel bestaan uitzonderingen. Het 'de minimis' beginsel is zo'n uitzondering.

Mw. mr. M.C.H.I. van der Dussen (foto) is advocaat en partner bij CMS Derks Star Busmann te Utrecht, sectie Intellectuele Eigendom en Informatie-technologie

(e-mail: marcoline.vanderdussen@cms-dsb.com).